„ЗАСТАВА“ излази редовно: сваке недељом, на празном [illegible] и у [illegible] на [illegible]

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. к.
на пола године . . . . . 7 ф. 50 к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.
За Србију
(у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад у дунавској улици.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ I. У НОВОМЕ САДУ У СРЕДУ 3. (15.) ЈАНУАРА 1879. ГОДИНА XIV.

Инв. бр. 7219
БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

ЂЕНЕРАЛ ПЕТАР БИГА

витез од Монгабије,

витез Леополдовог ордена и поседник војничког крста за заслуге, почасни грађанин вароши Панчева и Сремских Карловаца, почасни члан задруге остарелих војника у Јозефштату у Чешкој и т. д.

родио се у Белом-Пољу 1811. умрьо у Новом Саду 1. јануара 1879 год.

И опет звезда једна српска вијну се преко суморног нам неба — у вечност.

Јунак са Србобрана капетан Пера, витез са Монгабије ђенерал Бига — премину данцем на ново лето 1879. Баш кад се година занови — угаси се живот велеврснога нам Србина тог.

Какве дичне успомене дотичу се срца у Србина у ових крајевих, кад год изусти светло име капетанаи потоњег ђенерала Пере Биге — дивне успомене светлих дана српских у земљи овој!

Од патријарха Арсена III. Чарнојевића па до патријарха Јосифа Рајачића не беше таких днева за потомке јунака Монастерлије и Рашковића.

Као тада и свагда, тако и у те тешке дане, крвљу Срби и жртвама без броја на ново запечатише завет отаца својих — верност неоскврњену светлом дому Хабзбуршком.

Непотрзамо ми овај час у големој нам жалости народној, тог спомена и сведочанства, да позледимо ране нам истом притајене — него цигло да гранчицу лаворике скромно привијемо у неувели венац славе, заслуга војних драгом нам данас покојнику.

Уз патријарха Рајачића и бана Јелачића засветли тада и име капетана Пере Биге са Србобрана — са Сентомаша.

Петар Бига и саратници му Тодор Боснић, Петар Јовановић и Чича-Захарија и Михле Јовановићи са вазда верни јунаци своји учинише, и држаше славно, што као војници под заставом свога врховног војсковође и земљи господара дужни бише — безмитна историја забележила је то, и ми се сад тек само сећамо.

Синак српске куће граничарске из Белог-Поља у регименти оточанској, ђаче српске школе у Сурдуку и Пазови, занеговано из малена српском вером и лепим православљем — остаде Петар Бига Србин довека, пријатељ свом народу и цркви му.

Као Србин граничар и потоњи веледостојник у војсци изнесе Петар Бига на видик свуда, где ваљаде мушки постајати на ограшју, на јуначком разбојишту — велики дар свој стратешки јуначки и озари вазда заслугом и славом част и име своје па дику дружини у којој год беше, а на поност роду и народу, из којега пониче.

На бојиштима по Талијанској, пре и после кобне године 1848. набра јунак Петар Бига лаворике за венац неувели себи до послетка.

У славној битци код Кустоце, год. 1866. код места Монгабије, стече ђенерал Бига са своји јуначки граничари панчевачке регименте — витештво на јунаштву.

И витезом од Монгабије нарочен би ђенерал Бига са врховног места војсковођског, кад га по том одликова и украси за те заслуге светлим обележјем војничким.

Какав беше ђенерал Петар Бига човек, пријатељ и дружевник — знају за то најбоље Панчевци, где проведе 7 година, и Новосађани, где поживе ево до самрти. И зна свак Србин па и Несрбин у ових крајевих, когод к њему из ближе приступи.

Пажен и велецењен од својих старијих, љубљен и поштован од својих нижих и млађих — припознат и велеуважен од свакога; проведе ђенерал витез Бига славни век свој.

И кад данас сутра глас жалости ове допре на све стране, где се за име и поштење, за јуначке заслуге ђенерала Биге знаје и признаје — свак ће без разлике рећи: слава му и спомен светли довека.

А Србин заваниће и сад и вазда:

Слава ти борче за лепше дане српске, слава ти јуначе, слава ти Србине!

Почивај тихо у земљи, за коју оци наши толику крв пролише, толике жртве принеше — за које опстанак и по закону поредак и сам си готов био крв своју да пролијеш, живот да жртвујеш!

На миру се одмарале ти кости јуначке у крилу „земље“ нам некад обећане заједничке нам данас домовине ове — сред земљани остатака војводе Шупљикца и Јосифа патријарха и сред тисућа осталих сајунака твојих.

Лака ти црна земља — светао ти и дуговечан спомен у Српству!
Слава ти, капетану Перо — слава ти ђенерале, витеже Биго!
Слава ти!..

ш.

ТЕЛЕГРАМ „ЗАСТАВИ.“

ЗАГРЕБ 2. јануара 1879. — Поводом расправке верификације товарничког избора. говорио Ђорђевић против политичних разлога и ради српске заједнице, за верификацију Пејичића. Седница сабора после тога говора одгођена. Сутра наставак.

ПОГЛЕД НА ПРОШЛУ ГОДИНУ.

Година 1878. се завршила и на њено место ступила је год. 1879.

Како брзо пролази тај кратак одсек у животу људи и народа!

Па при свем томе, што година тако мало траје, оставља она често за собом трагове од највеће значајности.

Растављајући се са старом годином, која је утонула у море безконачности, бацимо још један поглед на важније догађаје, који се у њеном течају збише и којих последице ће се осећати и у новој години, која је на њено место наступила.

Најважнији политични догађај прошле године био је то, да се крвава источна драма завршила св. стеванским миром, који је доцније преиначен и ближе опредељен берлинским конгресом. Да ли ће тиме трајно наступити мир са својим благодетима на балканском полуострву? Ми о томе пуним разлогом сумњамо и уверени смо, да ће догађаји скорим потпуно оправдати тада је изгледало, да ће се источно питање радикално решити. Ми смо вазда били поборници таковог решења источнога питања, јер смо уверени, да ће се само на тај начин задовољити моћи сви народи балканског полуострва и да ће се Европа ослободити од тешке бриге, што јој је источно питање непрестано задавало.

Па жалост, европска дипломација застала је на по пута.

Само један део хришћанских народа је ослобођен; знатан део остао је још под турском влашћу, под којом ће и даље морати сносити зулуме, као што их је и пре подносио, док се у крајном очајању није дигао на своје стољетне угњетаче.

Источно је питање дакле само у полу решено и сам бог зна, колико ће се још крви пролити, док га коначно нестане са дневнога реда европског.

Прелазећи на поједине државе, да видимо пре свега, шта се важно догодило у нашој монархији за прошле године.

У Аустро-Угарској се важан догађај збио г. 1878. у политичном погледу.

На темељу берлинскота мандата наша је монархија посела турске покрајине, Босну и Херцеговину, где је изненадни отпор мухамеданске стихије знатним материјалним жртвама савладан. Свршивши милитарни део окупације, Аустро-Угарска има сада да обави далеко тежи део своје миције, да на задовољавајући начин уреди [illegible] у Босни и Херцеговини, који задатак захтева и велике и знатних материјалних трошкова. Јавно мњење у нашој монархији је у не малој мери забрињуто, [illegible] још није на чисто са правцем и начелима наше спољне политике у источноме питању, а највише бриге задаје му злеудо стање финансија у обема половинама наше монархије, које доиста захтевају највећу штедњу.

Гроф Андраши ће имати да покаже, да ли је дорастао своме задатку, који му као министру спољних послова у део пада. Вешт дипломата је онај, који уме да предвиђа догађаје светске важности и по њима удешава државне мере. — **Gouverner c'est prévoir.**

Унутарњи одношаји наше монархије нису повољни.

У Цислитавској траје већ од дужег времена министарска криза. У сабору нема компактне странке, на коју би се влада наслањала а и међу самим опозицијоним фракцијама не постоји никаква свеза ни узајамност. Према тим тако неповољним околностима је сасвим очевидно, да је у Цислитавској не само парламентарна система него и сама уставност у опасности.

У Угарској је министарска криза истина отклоњена, ал зато се ипак не може тврдити, да тисино министарство почива на јаком темељу. Владина странка, која је тако импозантна била у почетку прошлога земаљског сабора, сада већ једва може да одоље уједињеним нападајима опозицијоних странака, које су знатно ојачале. Али ако се тисино министарство и не одржи на влади, то још подлежи сумњи, да ли ће се и опозиције саставити моћи нова парламентарна влада.

У Немачкој је борба између конзервативне и либералне странке изгубила од своје прећашње оштрине, а тако исто је досадашња запетост између немачке и папе и католичке цркве уступи повољнијим одношајима. Изгледа има, да ће се на основу узајамних уступака стално утврдити бољи одношаји између Немачке и католичке јерархије.

Али се Немачка у неповољним положају налази према странци социјалне демократије, која је под упливом енергичног делања Маркса и Ласала маха отела особито у Немачкој. Поновљени атентат на седога цара Виљелма отворио је очи немачкој влади те је увидила с каквим опасним непријатељем има посла. С тога он изузетне строге мере, које су привидно све управљене против социјалне демократије, но које не штеде ни либералне установе, и које ће ако би се дуго одржале Немачку у ствари учинити апсолутном државом.

Русија је принела големе материјалне жртве, да би бедне хришћанске народе ослободила испод несносног јарма турског. Што Русија није потпуно решила тај задатак, није њена кривица. Европа ће кад тад увидити, да коначно решење источног питања највише лежи у њеном интересу. Руски народ, који је зарад ослобођења хришћанских народа балканског полуострва показао ретко пожртвовање, очекивао је с пуним правом, да ће и сам у својој земљи добити више слободе, за којом тако давно жуди. Ал влада, у место да испуни те праведне жеље свога народа и да му дарује уставна права, употребљује строге мере затварања и прогањања а на више места је и крв текла. Али то баш доказује, да је уставна идеја корена ухватила и у Русији, а са тим фактом мораће руска влада свакад рачунати.

Француска је и прошле године у спољ

ној политици, играла више пасивну улогу. Али је она зато у својој сјајној престоници приредила дивно позорје светске изложбе, на коју се силни свет стекао из свију крајева, који се дивио француској вештини и напредности. Французи су доиста показали својом лањском изложбом шта вреде на пољу мирног човечијег рада. Међутим се под благим утицајем француских патријота, наиме духовитог Гамбете: републиканске установе све то већма утврђују, те је већ јака корена ухватила и у слојевима милитарним и аристократским, који су иначе највећма одани монархији. Још која година мирног развитка, па ће република у Француској бити трајно осигурана.

Од земаља балканског полуострва споменути нам је наиме српске кнежевине, Србију и Црну Гору. По њих ће од трајне значајности остати г. 1878., јер су те године оне од Европе признате као сасвим независне државе. Колико је требало муке и жртава, па да српске кнежевине тај лепи положај у Европи заузму! Тим већма спада им у дужност, да ту лепу тековину своју брижљиво негују, од сваке је опасности чувају и да вредним и разумним радом на пољу културе посведоче, да су достојне и лепше будућности.

Привредни одношаји у течају лањске године били су у мањој и већој мери неповољни у опште у целој Европи. Нејасна политична ситуација, големи државни трошкови, који јако терете, а који се већим делом издају на непродуктивне цели, то све чини, да су се капитали натраг повукли са европских пијаца, обрт се креће у врло уским границама, привреда сваки дан све тежа бива, а опште сиромашење обухвата све то веће кругове. Учестали атентати, који нису поштедили ни младога краља шпанског и талијанског, очевидно опадање јавне сигурности, јасни су знаци, да се друштво европско налази у болесноме стању. Против тога зла државе појединце не могу успети, а најмање ће учинити једностраним полицајним мерама. Ту се иште да све државе најсавесније испитају праве узроке тог друштвеног зла, па да уједињеним силама и целисходним средствима настоје, да се то зло ако и не са свим уклони, а оно бар што већма ублажи. Дао би бог, да нова година и друштвено и политично стање Европе покаже у лепшој и светлијој боји! —*а*

Српска народна скупштина.

VI. састанак

30. новембра 1878. год. у Нишу.

(Наставак.)

3. Указ о ванредном буџету. Предлог гласи:

Буџет за 1879 рачунску годину.

А. Ванредних расхода.

На шта?	особено динара п.	свега динара п.
I. Српски народни зајам расписани на основу закона од 19. јануара 1876. г. у 12.000.000 динара и закона од 10. јула 1878. у 2.880000 динара што чини укупно 14,880.000 динара — —		
а. Камата на 5,788,199$_{88}$ динара овога зајма примљеног од почетка разреза па до 1. јула 1878. г. а према времену појединих уплата:		
1. Од 1. јула 1876. па до 1. јула 1877, 220.936$_{79}$ д. =	220.936 79	
2. Од 1. јула 1877. до 1 јула 1878. г. 344.237$_{26}$ дин.	334.732 26	
3. Од 1. јула 1878. до јула 1879, г. 462.935$_{45}$ — =	462 935 45	
6. Камата на 586.813 д. примљених од 1. јула до 1. новембра 1878. г. а од времена појединих уплата па до 1. јула 1879. г. 41.997$_{95}$ динара — — — =	41.997 95	1.070602 45
II. Добровољни зајам примљени на основу члана 5. законодавне одлуке од 19 1876 год.		
1. Камата на добровољни зајам за прву годину на разне суме и с разним интересом до 1. јула 1877, г. Ванредним буџетом за 1878 г. одобрено на исплату ове камате 58.525 дин. на рачун ове суме плаћено је 2,921$_{10}$ дин. а остало још да се плати 55.603$_{90}$ д. =	55603 90	
2. Камата на овај зајам за време од 1. јула 1877. до 1. јула 1878. г. На рачун оне суме која је ванредним буџетом за 1878 г. одобрена па ово име у 60,000 д. плаћено је 6,049$_{30}$ а остало још да се плати 53950$_{70}$ динара — =	53,950 70	
3. Камата за време од 1. јула 1878 до 1 јула 1879 на разне суме и с разним интересом 69131$_{43}$ дин. =	69,131 42	
4. Повраћај добровољног зајма. По рачунским књигама овога зајма остало је на крају октобра 1878. године 1,251.736$_{70}$ дин. с интересом и без интереса од које суме треба вратити до 1. јула 1879. г. 762.947$_{80}$ динара — — — =	762,947 80	941,633 83
III. Зајам у Русији учињени на основу законодавних одлука 13. окт. 1875. и 19. јан. 1876. у 2,130.000 пап. руб.		
1. Камата на овај зајам за прву годину од 1. августа 1876. до 1. августа 1877 г. 127.800 руб. или рачунећи 1 руб. по ф. 1.$_{16}$ кр. а. вр. = фор. 148.248 а дукат цесарски по ф. 5$_{59}$ = 26,520 дук. ц. и 6 гр. пор. =	312,659	
2. Отплата 2% за прву годину од 1. августа 1876. до 1. авг. 1877. год. 42600 рубаља или по горњем курсу = ф. 49416 = 8.840 дук. цес. и 2 гр. пор. — =	104.220	416,879
3. Камата од 1. августа 1877, године до 1. августа 1878. г. на 2 087.400 руб. износи 125.224 руб. = фор. 145,283$_{04}$ = 25989 дук. цес. 22, гр. 27 пор. паре =	306,406 —	
4. Одплата за другу годину од 1. августа 1877 до до 1. августа 1878. г. свега 45.156 руб = фор. 52,380$_{96}$ = 9370 дук. цес. 13 гр. и 13 пара пор. — — =	110,473 —	416,879 —
5. Камата за трећу год. од 1. августа 1878. до 1. авг. 1879. год. са 2,043,9[illegible] рубље свега 122,5[illegible] руб. — фор. 142,[illegible] = 25,48[illegible] дук. цес. 16 гр. 11 пара п.	2[illegible]	
6. Отплата за ову годину 47,865$_{36}$ рубаља = фор. 55,523$_{42}$ = 9.932 дук. цес. 19 гр. и 29 пара пор. =	117.101 —	416,879 —
IV. Повраћај утрошених депозита. На основу члана 5. законодавне одлуке од 19. јануара 1876. год. употребљено је депозита свега 7,743,322 гр. и 24 пар. пор. Од ове суме враћено је до 1. јула 1878. 553617 гр. 25 пара и од 1. јула до 1. нов. 1878. 263.227 гр. 20 пара. свега враћено 816,845 гр. 5 пара а остаје још 6 926477 гр. 19 п. од које суме има да се врати у овој 1879. г.		1241,984 —
V. Исплата набавака са стране за ратне потребе које су одобрене највишим решењем од 16. јула 1877. г. На ово име а на терет оне суме од 5,040.000 гр. пор. која је одобрена ванредним буџетом за 1878 г. издато је до 1. новембра 1878. 1,197.295 гр. и 10 п. а остало још да се плати		1,617,981 —
VI. Повраћај зајма ратним страдалцима, који је ванредним буџетом за 1877. и 1878. г. одобрено — =		194.724 —
VII. Исплата реквизиција ратним страдалницима, колико је ванредним буџетом за 1877. и 1878. год. одобрено — — — =		800,000 —
VIII. Исплата набавака у земљи од 1876. г. које су одобрене највишим решењем од 16. јула 1877. год. На ово име а на терет оне суме од 2,111,200 гр. пор. која је одобрена ванредним буџетом за 1878. издато је до 1. новембра 1878. год. 99,500 гр. пор. а остало је још да се изда — =		847.032 —
		7,964,594 —
За изравнање додаје се вишак примања у		431,834 —
Свега		8 397,428 —

Б. Ванредних прихода.

Од куда?	особено динара п.	свега динара п.
I. Остатак неприкупљеног народног зајма расписаног по законодавној одлуци од 19, јануара 1876. г. и закона од 23. јула 1877. Овај остатак као што је у ванредном буџету за 1878. год. назначено износио је 4,990.609$_{57}$ дин. На рачун те сумо примљено је до 1. новембра 1878 год. 586,813 дин. а остаје још да се прими 4,430,796$_{67}$ дин. =		4.403796 67
II. Цео приновак овога зајма који је расписан на основу члана 3-ег закона од 10, јула 1878. год. о ванредним државним расходима и приходима за 1878. г. Од овога зајма до 1. нов. 1878. није ништа примљено а он износи 2,880.000 динара — — — =		2,088.000 —
Трошарина на пиво =		60.000 —

Нови избори по[illegible] који су поднети [illegible] скупштина на о[illegible]

закони[illegible] народној добровље = [illegible],052,031 33

Свега 8,3[illegible]6428 —

VI Састанак

30 новем[illegible]бра 1878 год. у Нишу.

Председник ј[illegible]ља да се [illegible]ва ова три предлог[illegible] упућују одбору [illegible] финансијском, што скупштина усваја.

Председник [illegible]саопштава скупштини, да је његово височанство [illegible] благоволело потврдити решење скупштинско, да [illegible] се државне власти управљају у рачунској 187$^{8}/_{9}$ [illegible] години, по државном буџету, који је законодавна [illegible]ласт одобрила за 187$^{7}/_{8}$ годину.

Секретар Жи[illegible]вковић чита предлог Алексе Петковића и другов[illegible]а, да се у нашој земљи установи банка.

Секретар Жи[illegible]вковић чита молбу грађана варошн Алексинца [illegible] о продужењу неплаћања дугова. На питање пре[illegible]седника скупштина решава, да се упути ова молба [illegible] законодавном одбору.

Председник ј[illegible]авља, да је на дневном реду дебата о адреси, [illegible] позива известиоца од сва три одбора Јакова [illegible]авловића да чита предлог адресе [illegible]стављене од [illegible]анованих три одбора.

Известилац Ј[illegible]аков Павловић прочита предлог адресе. (Адреса ј[illegible] саопштена у 194 бр. „Заставе“. У.)

На питање п[illegible]редседника имали ко да говори о адреси у опште[illegible] [illegible]авили су се и говорили ови посланици!

Милошу Глиш[illegible]ићу не допада се прочитани предлог адресе, на[illegible] предлаже свој нацрт адресе; н[illegible]на према закону не одобрава [illegible] предлог адресе, Глишић дока[illegible] много што шта требало да у[illegible]родне потребе, на пр. питање [illegible] манастирским добрима, о сло[illegible] финансијској штедњи, и предлог адресе поврати у одбор, т[illegible] важне ствари.

[illegible]трашњих дела мисли, да ниј[illegible] са жељама које не ће користити [illegible] поступљено по берлинском угов[illegible]ити доцније, то је дело исто[illegible]ка ствари.

Дучић у дугој беседи доказ[illegible] права на Босну, Херцеговину [illegible] ће вели доцније о томе пред[illegible] да уђе у адресу о томе питању [illegible]ћ изјављују тугу, што је тако [illegible]о; а Милан Ђурић предлаже, д[illegible] народ српски не може бити за[illegible]ином своје браће у Босни, Хер[illegible] Србији, и да се унесу у адре[illegible]рода, као и слобода говора, збо[illegible] основних школа и поправ[illegible] о развијању српске индуст[illegible]ољорадње.

[illegible]ов Павловић у дужем гово[illegible]есс, наводећи да се све то [illegible]алази у адреси.

[illegible]евић одустаје од говора [illegible]ако како се и њему чини [illegible]

[illegible] у дугој беседи разлаже, ка[illegible]а у адресу уђу народна ос[illegible]кеље српског народа, да с н[illegible]и, како ће Србин јуначки бр[illegible]у и да уђу још друга питан[illegible]ашње слободе.

[illegible]тномаже говор Глишића и Д[illegible] Босне, Херцеговине и остал[illegible]

ЛИСТАК.

ЦАРЕВ ГЛАСНИК.

ОД МОСКВЕ ДО ИРКУЦКА.

Роман у две књиге од Јулија Верна.

Превео Сава Петровић.

ГЛАВА ПРВА

Светковина у „новој палати.“

„Господару! Стигла је нова депеша.

— Одакле?

— Из Томска.

— Је л' прекинута брзојавна свеза иза те вароши?

— Од јуче је прекинута.

— Ђенерале, ви ћете сваког сахата изискати брзојав из Томска, па ћете ме извештавати о стању ствари.

— Разумем, ваше величанство,“ — одговори ђенерал Кисов.

Тај се разговор водио око два сахата после по ноћи, баш кад је била у највећем јеку светковина, што се држала у „новој палати“.

Свирачки зборови пуковније преображенске и павловске свирали су непрестано на тој вечерњој забави најодабраније комаде свога репертоара: полке, мазурке, ваљке и шкотске игре. Једнако су летили све нови и нови парови играча и играчица кроз дивне дворане те палате, што је само неколико корака деле од „старог каменог двора“, у коме су се одиграле толике страшне драме, а сада се у њему чује само лак одјек сварке.

Главни дворски маршал [illegible] знати [illegible] моћ при вршењу својих дел[illegible] [illegible] Помагали су му, нарочито при распореду игара, сами велики кнезови, па њихови ађутанти, па коморници и дворски официри. Исто тако су се надтицале услужношћу својом и велике кнегиње, искићене драгим камењем, па и сјајно одевене придворкиње, дајући тиме примера осталим госпођама и кћерима највиших војничких и грађанских чиновника. Кад се даде знак да се игра полонеза, кад сви играчи и играчице ударише у ритмичку променаду, па кад се започе та дивна народна игра, тад је свакога морао очарати тај чаробни призор. Указа се оку неописана шаровита слика: свуд се блистало само богато женско рухо, измешано са разноликим мушким униформама и орденима, а све је то пливало у мору од сјаја и светлости, што је просипаше стотинама свећа и безбројни алемкаменови.

Велика дворана, та најлепша одаја у „новој палати,“ баш је и приличила за тај скуп високих и највиших особа и раскошно одевених госпођа. Таваница била је позлаћена, па је изгледала као да је посута сјајним звездицама. Свилене завесе на прозорима и вратима биле су уметнички извезене златом и сребром и спуштале су се доле у тешким борама.

Кроз окна од округло сведених прозора продирала је светлост из дворане на поље као оно одсјај од пожара, па се оштро разликовала од ноћнога мрака, који је од неколико сахата обмотао ту светлу палату. Можда је тај контраст и обратио на се пажњу двојице гостију, који нису играли. Њих двојица стојали су код једног прозора, па су могли спрам светлости [illegible]азити на пољу више торњева, што им се да[illegible]жаше сенке. Доле су ходали горе и [illegible]ги стражари с пу[illegible] на рамену, а [illegible]ихових кацига с[illegible]али су се по каткад од светлости из палате. Она двојица чули су и кораке стражара на каменитој пијаци; а кораци њихови били су доиста много правилнији, него покрети многих играча у паркетованој дворани. Час по час чуло се довикивање стражара, а по који пут се и јасан крик трубе војничке хармично помешао са акордима оркестра.

Још даље доле видиле су се неке тампе прилике, до којих су једва допирали дуги зраци са прозора „нове палате“. То су биле лађе, што су пловиле по реци, која је текла поред палате. На лађама горели су многи омањи фењери.

Главна особа на овој игранци, приређивач ове забаве — домаћин, појавио се просто у униформи официра гардијских ловаца. С њиме је оно ђенерал Кисов говорио онако понизно и њему је одавао онаку почаст, каква приличи само суверенима, владаоцима. Ту униформу није он носио ни ил какве афектације, него је то чинио као човек, који не мари за спољашњу помпу. У колико се он појављивао у скромном руху, у толико је раскошније и богатије била одевена његова околина. Исто тако показивао се он обично и у својој пратњи, међу својим јуначним телохраниоцима, који су били састављани из Ђурђијанаца, Козака и Лезгијанаца, а јахали су чиле коње и носили красне кавкаске униформе.

(Наставиће се.)

РАД

руског црвеног крста у Црној Гори

од 1876. до половине 1878 године.

(Наставак.)

У граховски шпитаљ пошаље докторе: С[illegible] дитскога, Круглевскога и три сестре за не[illegible]ване, у Острог, доктора Когана, сестру Ири[illegible] и Њемајевску, а [illegible]стре на Данилов[illegible]јаху пуни рањен[illegible]лијаше Сулејман [illegible]прегазити Црну [illegible]браву остроштку и [illegible]топовску и пушч[illegible]прије у Спуж, [illegible]наше болнице, пу[illegible]

Кад је Русија [illegible] Рихтеру, телеграф[illegible] са Цетиња па Ду[illegible] два мјесеца бавлен[illegible]дине пође из Прве[illegible]ром Николајем М. [illegible]

На упражњено м[illegible]есто пуномоћства првог[illegible]крста у Црној Гори, [illegible]дана Михаил Алексејевич [illegible]тор, са својим секретаром [illegible]Силцербергом, [illegible] су се трудили, да у своме [illegible]шкоме положају дужности својој подпуно одго[illegible]оре.

Најпосле црвени крст из Петрограда п[illegible]шаље обљубљеног књаза Петра Алексејев[illegible] Васиљчикова, који је свој Црној Гори и [illegible]витељству, због своје чувене доброте по[illegible] био, и које га је Цетиње 4. јула, 1877 го[illegible] са највећим одушевљењем примило [illegible] у средини нашега народа до[illegible] љубимац црногорскога народа, који [illegible] по други пут у Црној Гори за [illegible] долази.

Он је предузео најусрдније радњ[illegible] ску, трудећи се да поможе како ра[illegible] тако и народу црногорском.

[illegible] доктора Соколова су три с[illegible] рад. Ова три шпитаља, б[illegible]ика црногорски, будући а[illegible] из Никшића као побједит[illegible]ору, али се заплете кроз д[illegible] једва жив девети дан, кр[illegible]ану грмљавину црногорс[illegible]те ови крвави дани напунил[illegible]е рањеника.

[illegible] осјетила потребу у П. А. [illegible]ично је позват да иде одм[illegible]аву, и тако после не пу[illegible] свога, 9. јуна 1877 го[illegible] Горе са својијем секрета[illegible]езобразовим.

[illegible]

[illegible] додајући још и то да се пази [illegible] а штедњу.

[illegible]овић, Милосав Трифунац, Милош Милоје[illegible] Игњат Васић брани предлоге адресе, а [illegible] Глишић брани и разлаже оно, што је и [illegible] доказивао, да треба да уђе у адресу.

Григорије Петронијевић потпомаже говор Миј[illegible]на Ђурића и Марка Потровића.

Арса Дреновац вели, да уђе у адресу, да се народу исплати интерес и реквизиција.

Милован Спасић брани предлог адресе и вели, [illegible] сви Срби онако осећају као г. Дучић и други, [illegible] тако исто да ћемо саслушати и владине предлоге а и наше поднети.

Милија С. Поповић брани предлог адресе.

Како се није нико јавио за реч, то је председник министарства и министар иностраних дела казао ово:

Спречен слабошћу нисам могао благовремено доћи у седницу, да чујем говоре свију оних посланика, који су при претресу адресе дали своје мишљење у једном или другом правцу; но ипак колико је саопштено шта је овде претходило, и према ономе што сам од предговорника собом чуо сећам потребу да изнесем гледиште владино у питањима, која се овде претресају, нарочито с [illegible]ом на њихову спољну природу. Уколико сам [illegible] разумети неки од гг. посланика изјавили су [illegible], да у адресу уђе нешто о Босни, Херцеговини и Старој Србији.

Господо моја! Питања овога рода могу се посматрати и претресати с два гледишта: с гледишта народних жеља и традиције. и с гледишта фактичнога стања ствари. Што се тиче жеља и традиција народних о њима с практичнога гледишта, може бити речи донде докле се једно стање ствари не прогласи за свршено и закључено, наравно уколико стварима људским може бити свршетка и закључења у опште. Кад се то учини, кад се у великим народним питањима изађе из сфере жеља и традиција, па прешав на поље рада, дође до закључења, нарочито кад се тако обавезно закључење донесе с поља, онда обично и људи мудри и смотрени застају са жељама и предањима.

Што се тиче Босне, ви знате да је и та земља била предмет наших народних жеља. Ви знате да смо у првом нашем рату године 1876 имали у плану да предузмемо операције и с те стране; но знате и то, да смо се од продирања у Босни зауставили. Што генерал Алимпић није продирао даље од Бељине, то није било с тога, што не би смо бар у почетку, имали снаге да то учинимо, него за то, што смо силом спољних околности морали одустати од даљих операција у томе правцу. Ови обзири који су односно Босне нашом војничком снагом владали, постали су нам у другом нашем рату још познатији и јасније обележени. Ступајући поново у рат с Турском, нама је препоручено да не прелазимо реке Дрину и Лим; јер чим би смо то учинили, означило нам се да бисмо ушли у сферу интереса нашег суседа и тада бисмо се сукобили не само с војском турском но и с војском једне велике силе. Ми смо дакле морали застати. Према томе природно је било, да су и наше операције војне окренуте на ону страну, где нисмо на сметње политичке природе ударили, а то је на онај крај наше дедовске, где је поникла историја наше негдашње моћи и славе.

Сад је, господо, ратовање свршено. Ви сви знате да су питања, која је то ратовање изазвало, већ закључена берлинским уговором. И [illegible] кључења настављати период жеља који је свршен не налазим да је мудро. Ништа не ћемо добити што ће мо те жеље имати у адреси, а могло би нам се замерити ако то учинимо. Ако хоћемо тиме, што би то у адреси поменули, да означимо наше народне тежње, то је са свим излишно, јер су оне од старина означене и познате. (Одобравање).

(Наставиће се.)

Угарски прорачун,

како је угарском сабору предложио министар финанције Сапарија, у недељу 5. јануара по римкал. гласи:

			Диференција према 1878
А. Редовни издатци:			
Краљевски двор — — —	4,650.000		—
Кабинетска писарница —	69.669	—	2.845
Државни сабор — — —	1,163.960	—	244.717
Заједнички издатци — —	29,307.893	—	1,361.557
Централне мировине — —	140 696	—	13.809
Мировине — — — — —	3,902.782	+	78.283
Државни дугови — — —	88,795.227	+	5,279.526
Гаранција железничких кам та и железн. предујмови	10.800.000		
Хрватска — — — — —	5,266.301	—	127.305
Река — — — — — — —	83.570	+	50
Државно рачуноводство —	128.200	—	1.000
Председништво министар.	308.600	—	660
Министар краљевског дома	50.343		—
Хрватско министарство —	35.880		—
Министарство унутарњих послова — — — — —	6,639.006	+	25.306
Министарство финанције	6,621.493	+	5.476
Министар. комуникација	4,074.728	+	81.042
Министарство трговине —	1,397.251	—	88.173
Министарство наставе —	3,703.185	+	2.196
Министарство правосуђа	9,618.169	+	147.200
Мчнистарство зем. обране	6,289.773	+	239.839
Свега	183,056.676	+	4,018.931
Б. Прелазни издатци и инвестиције:			
I. Прелазни издатци:			
Министкрство краљев. дома	5.000	+	5.000
Министар. унутр. послова	30.370	+	13.410
Министарство финанција	57.500	—	486.811
Министарство наставе — —	34 060	+	29 748
Министарство зем. обране —	55.242	—	276.748
Министарство трговине — —	50.000	—	30.700
Свега — —	232.172	—	746.101
II. Инвестиције:			
Министарство финансија	2,367,165	+	289.353
Министар. комуникација	4.384,400	+	763,862
Министарство наставе —	52,800	+	32,300
Министарство правосуђа	80.000	+	—
Свега	6,884 365	+	1,085.515
Укупан издатак	190,173.263	+	4,358.345
А. Редовити доходци:			
Изравни порези — —	87,026.800	+	931.500
Потрошарина — — —	15,956.489	+	3,028.329
Гранична царина — —	129,896	+	14.405
Биљеговина — — — —	7 659.961	+	30,300
Пристојбе — — — —	13 608,147	+	106.840
Таксе — — — — — —	459,400	+	54.000
Пунцовање — — — —	7,995	+	294
Калдрмина и мостарина	21.276		—
Дуван — — — — —	16,411522	+	351.870
Лутрија — — — —	1,790.427	+	60
Со — — — — — — —	11,640.496	+	204 600
Управа државног имања	30.000	+	156.357
Државна имања — —	3,956,100	+	578.924
Пупцовање (дефицит)	[illegible]	+	—
Штампа — — — — —	40000	+	—
Државне зграде — —	17, 780	+	2.275
Чист доходак држ. жељез.	3,290000	+	464,630
Чист доходак државне творнице машина —	60.000	+	20,000
Покретни држ. иметак	398 981	+	115,592
Разни доходци — —	442,068	+	35,792
Рударске пристојбе —	100,000	+	—
Пошта — — — — —	1,028900	+	28,009
Брзојав (дефицит) — —	379 010	+	48.900
Укупно	166,058,021	+	3,909,989
Б. Прелазни доходци:			
Лутријски зајам — — —		—	251.606
Одкуп винске десетине —	5.240	—	1.479
Одкуп потиског крунинског округа — — — — — —	22.618	—	29.527
Продаја државних добара	430.986	—	39.986
Државни предујмови — —	805.000	—	170.000
Активна потраживања источне жељезнице — — —	40.000	+	40.000
Продаја вредносни папира		—	1.200.000
Свега —	1.312:844	—	1,232.626
Укупни доходак	167,370.865	+	2,677.363
Укупни издатак	190,173.263	+	4,368.345
Мањак —	22,802.398	+	1,680.982

ДОПИСИ.

= **Земун**, 25. децембра. (Комесар у црквеној општини.) Противници садашње црквене скупштине, кад нису успели на законитом путу, ударили су на поље денунцијације и ту успеше. Јуче је стигла телеграфска наредба од ђен. команде да је Били наименован за комесара црквене општине, а мађистрат и претседник општински морају му у том послу ићи на руку. Тако и ми граничари и ако мало касније, добили смо свог „Мајтењија.“

Шта ће даље следовати, још се не зна. Разуме се, да је ова вест, у вароши учинила велику сензацију и да је услед тога велико згорчење на оне, који су изазвали ђен. команду. Но није ни чудо, јер наименовањем комесара добија наша општинска ствар све опаснији вид. Зар не може ђен. команда управу школског фонда узети у своје руке? Зар не може преко општинског иметка контролу поставити? Зар се не може и у будуће увек мешати у наше општинске ствари? Све нам ово и нехотице пада на намет при помисли да имамо комесара.

Да ли је ђен. команда имала оправданог повода да пошље комесара то је друго питање. Именовање комесара свакојако је чин, којим се проширује право врховног надзора. Спор у црквеној општини има да расправи административни одбор, саборски одбор и мађарско министарство просвете. А ако хоће ђен. команда да провиди, како се управља у општини, то је могла, као што је до сад увек радила, потражити разјашњење од претседништва црквене општине, а не именовати комесара и то у оној особи, која је као комесар политичне општине, општини толику штету нанела.

Ово смо зато навели, да би се оградили против именовања комесара, јер ми то сматрамо као мешање у унутрашњи рад општине. У самој ствари ми се немамо ничега бојати, вређање црквено-школске самоуправе не можемо мирно сносити, а комесар је повреда наше самоуправе, али раду општинском не може нико замерити, па ни комесар, ма се тај звао Мајтењи или Били.

Но можда је ђен. команда рада да сама право стање ствари увиди, па је за то наименовала комесара, а не да прави сметње општинском раду. Можда је хтела да види је ли шта у ствари кад противници денунцирају. Ако то хоће, онда ћемо и ми да јој идемо на руку, да би познала право стање ствари.

Од 1868. до 1874 под председништвом дра Миланковића земунска је општина била у свему напредна. Школе су биле добре, савесно је управљано с општинским иметком, кад се радило увек се на закон пазило. Једном речи земунска је општина била узор међу општина. Тако је и даље остало, док није Павлић постао претседник општине. Ако има каквих неправилности то је починио онај, који је и денунцирао општину ђен. команди. А ево како је било док је Павлић био председник, скупштинске и одборске седнице нису држане две године, а за то време нису ни рачуни прегледани; није се знало ко није, ни ко плаћа. Па кад је нова скупштина изабрана да ред успостави, подигоше се они, који свој лични интерес налазе у нереду општинском. Ко је потписао протест? Игњат Павлић, Милош Грујић, Алекса Лазић и неколико земљеделаца. Шта су хтели тиме? Павлић хоће да је претседник једне општине, да управља без контроле. Док је био претседник, у место куратора, он је примио новце, јер је неред у свему овладао. Пошто је изабран потпредседник, то овај позове Павлића, да општинске ствари преда, но Павлић нехтеде. Потпредседник позове у помоћ мађистрат а мађистрат одреди Павлићу рок од три дана. Од тог доба прошло је и осам дана и Павлић још није предао општинске ствари, те ће се морати силом [illegible] Милош Грујић то је [illegible] учитељ, који би хтео да [illegible] [illegible] Павлићево [illegible] [illegible] ти јунаци, [illegible] трк у здраву ногу, што денунцирају [illegible], што грде људе, којима нису вредна да [illegible] мек с ногу, то су ти што драже просте горњо-[illegible]шке земледељце против свесне нове скупштине. Из овога се види како су им прљаве намере и како се с гадним оружијем служе, кад удешавају издајство на народној ствари увлачећи ђен. команду у ову распру. Време би било да наша школска власт против учитеља Милоша Грујића и Алексе Лазића истрагу поведе, јер се не може трпити, да они оној општини подмећу ногу, у којој служе.

Ово ће нови комесар морати сам увидити, до овог резултата мора доћи, ако хоће савесно да врши своју дужност. Ево му кључ да изнађе кривицу, ако је има. Само би добро радио да одбије од себе продане душе јер Павлић и кумпанија нису ни за владу дика. Нека је комесар строг али нека буде и праведан. Пође ли трагом Мајтењијевим, може распалити мржњу, али оне, који су подигли земунску општину застрашити не ће. Из ванредне мере управо су за то, да учмалу снагу народа опет поврате.

Ко зна, можда је за наш напредак нуждан би комесар. Историја нас учи, да су баш власници спремали преломе у развитку народа.

НОВИ САД 2. јануара. О новој години изашао је први број новог листа за народ, „Задруге“, и ми га овом броју прилажемо на углед својим претплатницима и читаоцима. „Задругу“ издаје задруга за српску народну штампарију у Новоме Саду, а уређује г. Бранко Мушицки. Садржај првог броја ово је: програмни чланак „Задруга“, чланак из српске повјенице „О Босни“ „Из повјенице света“, чланак о здрав[illegible] „Шарлах“ и „Разговор о кућевним стварима“; даље имају вести из народа и белешке о том, шта бива по свету; најпосле листу прикоњетка из српског живота „Врбоклин“ и ситнице. Судећи по садржину тог првог броја, по доброј вољи и племенитој намери којом је задруга за српску народну штампарију покренула исти лист, и по вредноћи, којом су [illegible]ци-радници приступили за њ, „Задруга“ ће бити прави лист за народ, права књига за народ. За то топло препоручујемо нашем свету „Задругу“ нека се на њу што обилније претплати и нека [illegible] што више чита.

— Сутра се представља у нашем позоришту **нов комад: „Весели двори“.** Шаљива игра у 3 чина, коју су написали Сарду и Хенекен. Тај комад на свима позорницама приказује под именом „Hôtel Gedelot“, и свуда се допао. У бечким варошким позоришту приказује се и сада непрекидно. Та шаљива игра пуна је комичних ситуација, и то тако јаких, да им се мораш смејати од срца, хтео то или неутео. Таман жива згода, да нам растера брigу и да нас одобровољи.

— У три сата по подне биће спровод покојноме ђенералу Петру Баги.

— Свим пријатељима нашег заслужног дра Јована Суботића радосним срцем јављамо, да се после тешке болести већ предао и да је ван сваке опасности.

НОВИЈЕ.

— Из Берлина јављају, да ће се, како се из Петрограда чује, 25. фебруара, на дан ступања цара Александра на престо, прокламовати конституција. Прво конституционално (уставно) министарство повериће се грофу Шувалову; министар унутрашњи биће Валујев; мин. финансије Ламански; мин. просвете Сабуров или Пирохов; мин. рата Лазарев; мин. поморски Бутаков; мин. комуникације Румјанцов. Шувалов биће министар спољних послова, пошто Горчаков на сваки начин хоће да остави службу.

— Из Бечa јавља „Н. сл. Пр.“, да ће се у Бечу скупити војничко веће, да се саветује о стању војске у Босни и за случај напредовања на Нови Пазар, и о томе. На већу биће ван других Филиповић, Јовановић, Шенфелд итд.

— Из Кулов-Вакуфа јавља „Преса“, да су тамо и у Петровцу нашли у Турака оружја и да ће се с њима преко поступати. Голуб Бабић је одазван у Сарајево, онде ће добити звање.

— Из Петрограда јављају, да је татарски устанак само у губернији Самарској; до сад устанак још није угушен.

— Из Цариграда се јавља од 11. да је Порта против мешовите окупације источне Румелије.

— Из Цариграда се јавља, да ће се скоро потписати мир између Русије и Турске.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Недељни ред позоришних представа.)

У четвртак 4. јануара први пут: **„Весели двори.“** Шаљива игра у 3 чина, написали француски Сарду и Хенекен, за српску позорницу прерадио Бранко М. Јовановић.

У суботу 6. јануара. **„Стари бака и његов унук хусар.“** Позоришна игра у 3 чина, с певањем [illegible] Гитатија, за српску позорницу прерадили Ј. Ђорђевић и Д. Лазић.

У недељу 7. јануара. **„Из Сисак.“** Новостворена игра у 3 чина, с певањем, од [illegible], превео Ч. Д. К.

цјели, из Петрограда дошао, при генералу Петру А. Рихтеру, да поможе рањеницима црногорскијема. Господин Васиљчиков у договору са доктором Шербаком, уредио је 100 војника тако званијех „летећи кор“ који ће примати одмах рањенике тек се ранс, у покретну руску болницу, која је све 100 војника, као и све послужитеље плаћала и хранила. Пренос материјални, као и медицине рањеничке, са шаторима, коштао је књаза Васиљчикова са Цетиња, до Никшића 390 форипти у сребру.

Доктор Шербак, којега је руско херојство заносило, долазио је више пути, у такве прилике, да је морао погинути, или се ранити, особито на Пресјеци, када је Сулејман паша наваљивао су 40 хиљада војске, да унесе талијин у Никшиће, премда је он ишао онде, где је била црногорска војска улогорена.

Када је Сулејман паша, са грдном погибијом прошао преко Винића у Спуж, и када је књаз Никола обратио највећу пажњу, да освоји крвави град Никшић, онда је исто лијечио доктор Шербак рањенике црногорске, у својој покретној болници, док се год отео крвави град Никшић. Овди, при освајању Никшића морамо споменути, јуначку слободу књаза Васиљчикова, који бјеше дошао из љубави, да види витештво Црногораца, који као Рус, неустрашимо по свијема шанчевима око града, при свој пуцњави топовској иђаше, и који у мало на шанчевима не погину.

Све болнице црногорске, како по Цетињу, тако на Његуше, Даниловград, Биоче, привриједиште велике користи, под управу г. Васиљчикова, које је сам свакојега мјесеца обилазио. [illegible] са раздавањем [illegible] и жерава по своj Црној Гори, те му је [illegible] комитет из Москве, књаз Васиљчиков трудио се за народ, усљед чега је отворио главна стоваришта, на Његуше, Грахово, Цетиње, Ријеку и Даниловград, поставивши своје повјеренике, на плату мјесечну, коју ће робу кроз племена црногорска растурати. Сам се г. Васиљчиков посведневно занимао са разабирањем робе, и са уређивањем новаца, како ће и новац и роба, народу истинито у руке доћи. Тако је отправио 80 бремена робе војводи Марку Миљанову за Куче, војводи Миљану Вукотићу за Васојевиће 30, Јагошу Радовићу 250 бремена на Даниловград, за Пипере и Бјелопавлиће, у Никшиће командиру Јефту Милетину 20 бремена, за Црмницу протопопу Вуку Пламенцу 20 бремена, да се раздијели по увиђавности најбједнијема фамилијама; а осим тога по добивеним новцима од слав. комитета из Москве дао је цеклињанима на свакоју душу по један фиорин, свега 6362 форинта, Љешњанима на свакоју душу у љешанској нахији 2766 форинтих, Мартинићима преко попа Века Ђурановића 2685 форинтих, Дробњацима 3136 форинтих, Павковићима у Бјелопавлиће 2775 форинтих. Ровчанима форинтих 2524; Расслиној главици под Спужем 345 форинтих, у Црмници: Подгор, Дупило, Брчеле и Буковик (племена) примише 2634 форинта, Пјешивци преко попа Ђоке командира 2885 форинтих, Сеоца и Божевићи преко г. Афанасије Васиљевића 900 форинтих, протопоп Вуко Пламенац за све Васојевиће у Црмници 3885 форинтих, секретар сената Гавро Вукотић, за Васојевиће, који пребјегоше у граници црногорској на свакоју душу по 1 форинту 850 форинти.

(Наставиће се.)

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

„СРПСКИ СОКО“

велики илустровани календар
за годину 1879.

Ова народна књига, на којој раде познати књижевници и професори српски и која је лане са свога садржаја и лепих слика нашла свестраног отзива у српском народу, може се и ове године препоручити како садржином, тако и красном спољашношћу.

Што се наших слика тиче, те су као и у прошлом календару нашем чисто и лепо израђене као што се ретко у Српству отискују илустрације, а биране су према времену и народном схватању.

Додати имамо још, да су слике наше већином велике, и да уза сваку имаде јасан опис. Цео „Српски Соко“ износи 10½ табака штампаних.

Цена комаду 50 новч. или један динар.

Растуривачима нашим дајемо 25%, а ко за готово купи добива 30%.

Наручбине прима и извршује: администрација „Заставе“, а за Србију је главни комисионар књижара Вел. Валожића.

Наручбине се одма извршују.

У Новом Саду 29. децембра 1878.

СРПСКА ЗОРА

илустрован лист за забаву и поуку.

Издаје и уређује

ТОДОР СТЕФАНОВИЋ ВИЛОВСКИ.

Година четврта.

„Српска Зора“ ступа у четврту годину свога опстанка. Позивајући српску публику да се и на даље претплаћује на наш лист, не можемо, а да је не умолимо, да се својски заузме око распростирања **„Српске Зоре“**.

И ако се прошле године број наших претплатника знатно умножио, то се на другу страну и трошак увећао, и то услед тога, што смо облик листа променули.

А како опстанак и напредак нашега листа зависи једино од одзива наше публике, то се њојзи обраћамо као јединој заштитници нашега подузећа. Нарочито молимо наше дичне Српкиње, да нам у томе буду од помоћи, јер су оне највише кадре утицајем и заузетошћу својом допринети, да **„Српска Зора“** допре у све крајеве наше, и да је прими у своју кућу свака иоле изображенија српска породица.

А што и не би рођено чедо нашло скровишта под српском стрејом, кад ово видимо, где се под њом шире туђици. На жалост, слабо ћеш где наћи „Српску Зору,“ али „Ueber Land und Meer“ „Illustrirte Welt“ и други слични часописи имају приступа свуда. Многа господа се изговарају, те кажу да **„Српска Зора“** ретко излази, те им то смета де се на њу претплаћују. Но и то стоји опет само до оних, који се туже; јер кад би се сва та господа претплаћивала, брзо би се навршио онај број, који је нуждан, да можемо издавати лист два пут месечно.

Формат ће листу бити, какав је и до сада био, а тако и цена.

Излишно је да овде спомињемо шта ћемо у овој години доносити и како ћемо уређивати лист, јер је довољно да се позовемо на досадањи рад и да обећамо читаоцима, да ћемо у истом правцу наставити издавање нашега листа, и да ћемо се трудити, да га унапредимо и усавршимо.

На нашем листу раде најпознатије књижевничке снаге а уз њих неколицина млађих књижевника. Не ћемо погрешити ако овде саопштимо имена наших поштованих сарадника, који нас за ово три године дана својски потпомагаху, а који ће и даље радити на листу.

Ево тих имена: Ника Грујић Огњан, Јаша Игњатовић, Едвард Јелинек, Змај Јован Јовановић, Др. Милан Јовановић, Др. Милан Јовановић Батут, Н. С. Јовановић у Паризу, Ф. Каниц, Др. Лаза Костић, Чедомиљ Мијатовић, М. Ђ. Миличевић, Љубомир П. Ненадовић, Стојан Новаковић, Др. Јован Пачу, Др. Михаило Полит-Десанчић, Мита Поповић, Симо Поповић, Сава Петровић, Иван В. Поповић, Ђорђе Рајковић, мајор Јован Стефановић Виловски, Јован Симеоновић Чокић, Ст. В. Врчевић, Танасије Миленковић, Паја Марковић, Др. Лаза Томановић, Мита Живковић, професор Андрија Матић, А. Радуловић и Ј. Це.

Прошле године штампили смо у листу 12 и више које већих, које мањих, које оригиналних, а које преведених романа, новела и прича, 23 поучна чланка и повесне црте, 2 одломка из већих дела, 16 омањих чланака и извештаја, 11 критика и рецензија, 37 животописа и других описа, а осим тога доносили смо у сваком броју по једну по две одабраније песме. У нашој кроници, која је обухваћала: књижевност, новинарство, школу и цркву, позориште и уметност, друштвени живот, индустрију и обрт, лица и ситнице, извештавали смо читаоце о свим важнијим догађајима на књижевно-културном пољу како у нас Срба, тако и у страних народа. Донашањем задаћа, ребуса и коњичких скокова одговорили смо оном делу публике, који је то од нас потраживао.

Слика, које већих које мањих, донели смо прошле године свега 63, и то 3 лика владалаца, 7 ликова књижевника, 2 лика државника, 9 ликова војсковођа 2 лика уметника, 12 слика које из Црне горе Босне и Херцеговине, а које из Бугарске, 13 слике о рату за ослобођење и 14 разних слика.

Осим тога доносили смо ноте, и то у два маха, а хтели смо тиме да задовољимо нарочито женски део наше публике.

Ово је у кратко наш рад у прошлој годинни. Ми ћемо га у истом правцу наставити у идућој, и стараћемо се: да исправимо што није било добро у овој години, а да попунимо, што нам је не достајало.

Не смемо пропустити ову прилику, а да не споменемо, да ћемо овој у години штампати још нештампане рукописе нашег незаборављеног пријатеља и сурадника † Стјепана Митровог Љубише, а и све остале приче његове, које нису штампане ћирилицом.

Ово нам је у кратко наш програм.

Своју циљ само ћемо постићи, ако нас у нашем раду српска публика потпомогне — и то искрено и својски потпомогне.

Највише се уздамо у добру вољу досадашњих наших претплатника и пријатеља, од којих очекујемо, да нам сваки набави бар једног новог претплатника.

Ми смо спремни да олакшамо држање нашега листа ономе, који то одиста заслужује, али од иоле имућнијих пријатеља наше књижевности, од наших родољуба захтевамо, да се претплаћују на лист и да редовно уплаћују, јер од редовног уплаћивања опет зависи редовно излажење листа.

Ђацима са средњих и виших школа дајемо лист у пола цене, него се ваља у овом случају непосредно обраћати на администрацију нашега листа.

Скупљачима радо дајемо 20 од сто, те за то умољавамо сваког, који је спреман да за лист скупља претплату, да се за времена јави администрацији **„Српске Зоре“**.

Претплатна је цена листу:

За Аустро-Угарску:

На читаву годину	6 фор. — нов.
„ пола „	3 фор. — нов.
„ четврт „	1 фор. 50 нов.

За Србију:

На читаву годину	72 гроша
„ пола „	36 гроша
„ четврт „	18 гроша

Како је нашем листу дозвољен прелазак у Босну и Херцеговину, то **„Српска Зора“** стаје за ове покрајине:

На читаву годину	7 фор. — нов.
„ пола „	3 фор. 50 нов.
„ четврт „	1 фор. — нов.

За Русију, Турску и Немачку 7 фор., а за Америку 8.

Све свеске од 1878 године могу се добити у администрацији, и то неувезане по 6 ф. а увезане у финим тврдим корицама са златним натписом и позлаћеним леђима по 7 фор. 20 нов. Ко пак жели само корице, нека нам јави саобраћајном картом, па ће му их послати наш књиговезац per Nachnahme. Цена је корицама 1 ф. 20 н.

Претплату и наруџбине примају осим саме администрације књижаре: Браће Јовановића у Панчеву, браће М. Поповића у Н. Саду, Миливоја Каракашевића у Сомбору, Јевте Милића у Котору, а за Србију књижара Велимира Валожића у Београду. Имена наших скупљача у Босни и Херцеговини објавићемо доцније.

У Бечу, 1. Јануара 1879.

Уредништво и Администрација „Српске Зоре“
Wien, VII. Burggasse 24.

СТАРМАЛИ

јавља својим пријатељима и непријатељима, да се одлучио и даље живети. Живот му је у толико сигурнији, што у берлинском уговору нема о њему ни спомена. Гаранција његовог опстанка лежи већ у томе, што није везан ни за гр. Андрашија ни за Тису. Програм му је:

Како знамо, тако дамо;
Док смо живи да се отимамо.

Уредништво.

А ми с наше стране јављамо, да ће „Стармали“ од сада излазити три пута у месецу, сваких десет дана на целом табаку дојакошњег формата, а доносиће **у сваком другом броју редовно** по једну велику слику. Одзове ли се публика боље, доносиће у сваком броју илустрацију.

„Стармали“ ће и даље уређивати и на њему стално као и до сада радити Змај-Јован Јовановић, уз сарадњу Абуказема; дакле неће бити никакве промене уредакцији.

Уз знатно повећане трошкове за поштарину и експедицију, не повишујемо цену листу, него остављамо досадању цену, надајући се, да ће наша поштована читалачка публика накнадити ове увећане издатке наше тиме, што ће се многобројно са свију страна одазвати претплатом на „Стармалог.“

Цена је **„Стармалом“** дојакошња:

за Аустро-Угарску		за Србију, Босну и Херцегов.	
на целу годину	— 4 ф.	на целу годину	— 50 гр.
„ пола „	— 2 ф.	„ пола „	— 25 „
„ четврт „	— 1 ф.	„ четврт „	— 13 „

За Србију претплату ваља слати књижари В. Валожића у Београд, а из свију осталих земаља на **Штампарију А. Пајевића** у Н. Сад.

Изишла је из штампе
III. СВЕСКА

СТРАЖЕ

књиге за науку, књижевност и друштвени живот.

Ова је књига већа за читава три табака од осталих и пуна је разнолике садржине. Овом се књигом навршује I. четврт за оне претплатнике „Страже“, који су се са 2 фор. 50 н. претплатили, те се овим учтиво позивају, да претплату што пре обнове.

Овим отварамо претплату на „Стражу“ за 1879 г. и позивамо све пријатеље народне просвете и напретка, да потпомогну ово подузеће претплаћивањем себе сама и набављањем претплатника.

„Стража“ изилази месечно у свескама од најмање 10 табака и стаје за Аустро-Угарску на четврт (3 свеске) 2 фор. 50 новч., за стране земље урачунава се већа поштарина. Поједине свеске се продају по 1 фор. а могу се добити или администрацији „Страже“ код свију књижара и познатих пријатеља српске књиге. Претплата се шиље

Administraciji „Straže“
Neusatz.

Већ изашле свеске „Страже“ могу се још добити.

АДМИНИСТРАЦИЈА „СТРАЖЕ.“

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Саборски одбор закључио је, да се у Карловцима подигне нова патријаршеска резиденција, и одредио је на ту зграду 150 000 фор. из односнога фонда.

Ради сачињења нужног преднацрта, главног плана и предрачуна трошкова као и детаљних планова и предрачуна трошкова свога здања расписује се овим од стране саборског одбора стечај уз следеће одредбе:

1.) За I. т. ј. онај план, који се као најбољи и најцелисходнији од саборског одбора усвоји, издаће се дотичном конкуренту награда од једне хиљаде (1000) фор.; за II. план награда од пет стотина (500) фор., а за III. нагр да од три стотине (300) фор. Остали планови, ако их т. ј. буде више од три, неће се наградити.

2.) Награде те досуђене саборски одбор по саслушању стручњака, које ће он позвати, да поднесене планове и предрачуне оцене.

3. Награде те иду за све нужне планове и предрачуне, и тако се детаљни планови и предрачуни неће засебно наградити.

4.) Нацрти, планови и предрачуни имају се поднети саборском одбору у Карловцима до 30. априла 1879.

Литографисан ситуациони план и програм просторија припослаће се од писарне саб. одбора на захтев сваком, ко конкурирати жели.

У Карловцима 1. јануара 1879.

ПРОКОПИЈЕ ИВАЧКОВИЋ,
патријарх.

2—3

СТЕЧАЈ.

На једно упражњено стипендијско место из закладе др. Ђорђа Пантелијића овим се стечај отвара.

Годишња стипендија износи 210 фор. а. вр, а може је добити сваки ученик, Србин, на вишој гимназији, реалци или универзитету.

Просителји имају своје молбенице снабдевене са крштеним писмом, сведочбом последњег школског течаја, лекарском сведочбом о стању здравља, сведочбом сиромаштва и сведочбом управе оне учионе на којој се налази, да је као редован ученик уписан, најдаље до свршетка јануара 1879. подписаном одбору поднети.

Просителји, који доставерно докажу, да су у крвном сродству са завештаоцем, имају првенство.

Из седнице црквеног одбора у Земуну 20. децембра 1878 држане.

У име одбора:

СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ, первођа. — ИГЊАТ КАСИТЕВИЋ, подпредседник.

2—3

СТЕЧАЈ.

По одлуци овогодишње главне скупштине „друштва за српско народно позориште“ расписује се по ново стечај на место управитеља срп. нар. позоришта.

Годишња је плата управитељева 1800 ф. а. вр.

Од управитеља, који непосредно управља позоришном дружином и води цело економско руковање тражи се, да је човек књижевник, који познаје драматско песништво и позоришну уметност, и да има знања и умења у позоришним стварима и онај степен изображења, који се у опште захтева од вршиоца дужности и позоришног управитеља.

Рок овоме стечају траје шест недеља дана.

Из седнице управног одбора „друштва за срп. нар, позориште“, у Новом Саду 19, (31.) децембра 1878.

Начеоник „друштва за срп. нар. позориште“:
Др. Стеван Павловић с. р.

Сава Петровић с р.
тајник.

3—3

Најновије балске хаљине и тарлетане по чудновато јефтиној цени код **С. Цвибаха и Кропа** у Новоме Саду. 1—3

ОГЛАС.

Усљед предлога цес. крал. котарског уреда у Митровици благоизволело је вис. цес. крал. главно заповедништво у Загребу са наредбом од 30. новембра 1878. одел. нутар. број 2064. одобрити обдржавање двајух годишњих сајмова (вашара) у месту Хртковци котара митровачког у Срему и то сваке године, један на дан 2. фебруара по рим. кал. (21. јануара по гр. ист.) а други на дан 29. (17.) јунија, који три дана трају. Ови се дани као сабат означују, дочим ће се вашар увек почети и то први на дан 31. (19.) јануара, а други 27. (15.) јунија.

Подједно се оглашује да ће се први вашар обдржавати, и то започеће дана 31. (19.) јануара а завршити (сабат 2. фебруара 21, јануара 1879.)

Обћински уред.

У Хртковци дана 31. децембра 1878.

2—3 **Мартин Лос.**

НА ЗНАЊЕ.

За путујућа позоришна друштва врло удесна позорница са свима реквизитама, врло лепом гардеробом и богатом библиотеком продаје из слободне руке **Александар Панић** из Вуковара. 2—3

Мешовита трговина
Ј. ИЛИЋА СИНА
у Перлезу

потребује једног од млађих спомоћника, мануфактуристе имају првенство и једног шегрта који може одма ступити. 3—3

Својевољна лицитација.

Куће ове по реду ниже назначене, које припадају новосадској штедионици, продаће се 26. Јануара 1879 год. нов. кал. у 3 сата подне у званију истога завода — ономе ко највише понуди и да, али пошто то најпре одобри управа.

Број куће	1518	процењење	3000	ф. аустр. вр.	преће Јана Адама
„ „	2225	„	680	„ „ „ „	Татића Петра
„ „	1319	„	546	„ „ „ „	Мађара Иштвана
„ „	2537	„	400	„ „ „ „	Васић Тода
„ „	199	„	1600	„ „ „ „	Клејна Франца-Флиса
„ „	2424	„	350	„ „ „ „	Тодоровића Савн
„ „	2293	„	880	„ „ „ „	Жилић Глише
„ „	1709	„	562	„ „ „ „	Пољачког Панте
„ „	2419	„	300	„ „ „ „	Ипића Мите
„ „	2661	„	300	„ „ „ „	Милапова Петра или Мироч.

Који усхту у овој лицитацији учествовати, имаће да положе најпре 10% процењене вредности пишманлука и то могу или у готовом, или у државним гартијама, ил књижицама штедионичким ил предујамним.

Исплате биће под условима, како се ским углави.

У Новом Саду 11 јануара нов. кал. 1879.

Управа новосадске штедионице.

Одговорни уредник др. Милан Ђорђевић — Издавалац „Српска народна задружна штампарија“, срп. нар. штампарија“, — Српска народна задружна штампарија